

Nr 97

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts framställning angående anslag för budgetåret 1962/63 till byggnadsforskning jämte i ämnet väckt motion.

(3: e avd.)

I propositionen nr 1 (bilaga 7, punkt 85) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Byggnadsforskning för budgetåret 1962/63 beräkna ett anslag av 530 000 kr.

Därefter har Kungl. Maj:t i propositionen nr 80, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för den 26 januari 1962, föreslagit riksdagen att dels antaga inom socialdepartementet upprättat förslag till förordning om ändring i förordningen den 22 april 1960 (nr 77) angående byggnadsforskningsavgift, dels ock till Byggnadsforskning för budgetåret 1962/63 under femte huvudtiteln anvisa ett anslag av 665 000 kr.

Propositionen har såvitt avser förordningsförslaget hänvisats till lagutskott och behandlats av tredje lagutskottet. I övrigt har propositionen hänvisats till statsutskottet.

Statens råd för byggnadsforskning har i skrivelse den 3 februari 1961 lagt fram förslag om höjning av byggnadsforskningsavgiften. En redogörelse för gällande bestämmelser, byggnadsforskningsrådets förevarande framställning samt däröver avgivna yttranden har intagits i propositionen (s. 4—10), till vilken torde få hänvisas.

Departementschefen erinrar inledningsvis om att forsknings- och rationaliseringsverksamheten på byggandets område sedan år 1954 erhåller finansiellt stöd genom den s. k. byggnadsforskningsavgiften samt ett särskilt anslag av statsmedel. Avgiften beräknas på viss del av lönesumman inom byggnadsindustrien och utgår f. n. med 0,15 procent av detta underlag. Avgifterna uppgår till drygt 3 milj. kr. för år. Statens anslag är för innevarande budgetår upptaget till 530 000 kr.

Statens råd för byggnadsforskning har gjort framställning om höjning av såväl byggnadsforskningsavgiften som statens anslag till byggnadsforskning. Därvid har rådet anfört, att den snabbt fortgående ökningen av byggnadsverksamheten och utvecklingen av nya byggnadsmetoder framkallat behov av ökad forskning på området. Bland de myndigheter och organisationer, som yttrat sig över rådets förslag till avgiftshöjning, råder i stort

Bihang till riksdagens protokoll 1962. 6 saml. Nr 97—98

sett enighet om att forskningsverksamheten och de ekonomiska resurserna för densamma bör utökas.

För egen del ansluter departementschefen sig till denna uppfattning. Det torde vara allmänt erkänt, att forskningen på detta område är av stor betydelse för möjligheterna att förbättra och förbilliga byggandet. Med hänsyn till storleken av kostnaderna för byggnadsverksamheten blir forskningsresultaten av stor vikt ur samhällsekonomisk synpunkt. Särskilt på bostadsbyggandets område är de av direkt betydelse också för den enskilde. En ökning av forsknings- och rationaliseringsverksamheten på byggandets område framstår därför som angelägen.

Vissa frågor rörande inriktningen av forskningsverksamheten på olika uppgifter har behandlats av rådet och en del av remissorganen. Med anledning härav erinras om att gällande förutsättningar för denna forskningsverksamhet innebär, att fördelningen av tillgängliga forskningsmedel på skilda ändamål ej skall bindas av detaljerade direktiv från statsmakternas sida. I enlighet härmed anser departementschefen sig inte böra ta ställning till rådets och remissorganens uttalanden i detta avseende.

Rådets förslag om höjning av byggnadsforskningsavgiften har mött erinringar av principiell art från ett par remissorgan, som hävdar att forskningen inte bör finansieras genom avgifter utan genom anslag på statsbudgeten. Som skäl för denna uppfattning anföres bl. a., att forskningen berör allmänna intressen och att avgifterna i sista hand får betalas av de boende i nybyggda hus. Med anledning härav framhåller departementschefen, att forskningsavgifternas effekt på den enskildes boendekostnader är så ringa, att den torde sakna praktisk betydelse. Samtidigt är det uppenbart, att den nytta forskningsverksamheten medför i första hand kommer bostadskonsumenterna till del. Departementschefen finner inte anledning föreligga att nu frånga det hittillsvarande finansieringssystemet. I likhet med flertalet av remissorganen förordar han, att ökade ekonomiska resurser ställs till forskningens förfogande genom en höjning av byggnadsforskningsavgiften.

Storleken av de årliga avgiftsinkomsterna är beroende av två faktorer, avgiftsunderlaget och uttagsprocenten. Avgiftsunderlaget påverkas av bl. a. den övre gränsen för avgiftspliktig lön, f. n. 15 000 kr. Byggnadsforskningsrådet har föreslagit, att uttagsprocenten skall höjas från 0,15 till 0,25 procent.

Vid anmälan av förslag till lag om allmän försäkring m. m. (prop. nr 90) har departementschefen bl. a. föreslagit en höjning till 22 000 kr. av det högsta lönebelopp, som skall beaktas vid bestämmande av arbetsgivares avgifter till sjukförsäkringen och yrkesskadeförsäkringen. Det anses lämpligt, att motsvarande höjning genomföres beträffande de löner, som utgör underlag för bestämmande av byggnadsforskningsavgiften. En sådan ändring medför, enligt inom riksförsäkringsverket utförda beräkningar, en ökning av avgiftsunderlaget med ca 12,5 procent.

Rådet för byggnadsforskning har med sitt förslag avsett att uppnå en

årlig inkomst av byggnadsforskningsavgifter uppgående till 4,8 milj. kr. Departementschefen förordar, att uttagsprocenten för avgiften höjes i den omfattning som erfordras för att den årliga inkomsten av avgifterna skall komma att uppgå till ungefär nämnda belopp. Med hänsyn till den föreslagna höjningen av gränsen för avgiftspliktig lön, kan, enligt verkställda beräkningar, denna inkomstsumma uppnås vid en uttagsprocent av 0,20. Inkomstsumman kan komma att öka genom fortsatta lönestegringar samt ökat antal arbetstagare inom byggnadsindustrin.

Ändringarna i fråga om avgiftsunderlaget och uttagsprocenten föreslås skola träda i kraft den 1 januari 1963.

Vad härefter angår statens anslag till byggnadsforskningen anser departementschefen, att det bör ökas i samma omfattning som forskningsavgiften, dvs. med ca 50 procent. Han föreslår, att anslagshöjningen för helt budgetår bestämmes till 270 000 kr. För budgetåret 1962/63 bör dock med hänsyn till tidpunkten för avgiftshöjningen endast hälften av detta belopp beräknas och anslaget alltså upptagas med (530 000 + 135 000 =) 665 000 kr.

I en inom andra kammaren av herr *Rydén m. fl.* väckt motion (II: 697) har hemställts, att riksdagen måtte i samband med behandlingen av förevarande proposition till Byggnadsforskning för budgetåret 1962/63 under femte huvudtiteln anvisa ett med 1,6 milj. kr. förhöjt anslag av 2 265 000 kr.

Beträffande motiveringen för yrkandet torde få hänvisas till motionen II: 696.

Utskottet. Med bifall till vad tredje lagutskottet föreslagit i sitt utlåtande nr 20 år 1962 har riksdagen numera för sin del antagit det genom propositionen framlagda förslaget till förordning om ändring i förordningen den 22 april 1960 (nr 77) angående byggnadsforskningsavgift. Därvid har riksdagen även avslagit i motionen II: 696 framställt yrkande om att byggnadsforskningsavgiften skulle avskaffas från den 1 januari 1963. Då sistnämnda förslag åberopats som motiv för det i motionen II: 697 framförda yrkandet om höjning av anslaget till byggnadsforskning utöver vad Kungl. Maj:t förordat, avstyrker utskottet ifrågavarande motionsyrkande. Med hänvisning till riksdagens ställningstagande rörande byggnadsforskningsavgiften tillstyrker utskottet den i propositionen föreslagna medelsanvisningen till byggnadsforskning.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionen II: 697 till *Byggnadsforskning* för budgetåret 1962/63 å driftbudgeten under femte huvudtiteln anvisa ett anslag av 665 000 kr.

Stockholm den 3 maj 1962

På statsutskottets vägnar:

ERNST V. STAXÅNG

Närvarande: se under utlåtandet nr 98.